

вання в одному з джентльменських клубів. Актори у ній працюють злагоджено і точно, мов стрілки годинника, а мімікою і жестами передають свій настрій (нудьгу і захват, розчарування і байдужість, здивованість і стурбованість – залежно від новин), викликаючи посмішку і симпатію у публіки.

В мюзиклі Театру оперети, як і в «Портреті Доріана Грея» Оскара Вайльда, зображений конфлікт краси і моралі, протиставляється душа і тіло людини, її справжні думки й почуття і приховані, реальний і потойбічний світ, йде пошук сенсу буття, життєвих і морально-етичних цінностей, призначення людини у цьому світі. На відміну від роману, в якому не описані особливі вчинки героя, окрім вживання опіуму, у мюзиклі (в делікатній формі) зображені всілякі «насолоди» сьогодення: алкоголь, паління, наркотики, статеві стосунки з особами різної статі тощо. Але постановники показують це в негативному ключі, на відміну від фільму Олівера Паркера, де гріхи виглядають привабливими.

Не викликає симпатії і Лорд Генрі. Нині стало популярним у виставах і фільмах негативних героїв (вбивць, маніяків, злочинців тощо) зображати спокусливими красенями (яким усе можна). Лорд Генрі у виконанні Арсена Курбанова ближче до фіналу вистави стає бридким, огидним, немічним. Герой нагадує розбещених дітей сучасних політиків і бізнесменів, яких заможні батьки за гроші витягують з будь-якої халепи.

Творці мюзиклу не стають на бік зла, не заграють з потойбіччям, а, навпаки, показують, що на тих, хто продає свою душу дияволу, чекає неминуча і страшна кара. Центральним образом сценографії є величезна рама, в середині якої на полотні, засобом відеопроєкції, з'являється портрет головного героя. Зображення поступово змінюється, стаючи потворним і гидким, й до того ж розмовляє з Доріаном. Це душа застерігає його від падіння, лякає покаранням, але той не хоче її чути і бачити – зовнішня краса тіла і насолода ним, стала сенсом його життя. У фіналі герой таки розкаюється у скоєних гріхах і навіть звертається до Бога з проханням простити його: «Ох, яка була ціна... Бог карає нині мене. Треба знищити картину цю, бо це не картина, а монстр». Але Доріан зайшов занадто далеко. На картині він бачить не просто потворного старигана (як у романі та багатьох його екранізаціях), а зруйнований череп-пекло, який поглинає його. Олексій Кирилов майстерно веде лінію свого героя: поступово змінюється від невинного юного хлопчини (закоханого, повного мрій і сподівань на щасливе майбутнє з Сибіл Вейн) на безсердечного, хтивого і жорстокого чоловіка-чорта, який продав душу дияволу.

Мюзикл «Доріан Грей» в Київській опереті спонукає до роздумів над вічними питаннями, поєднує в собі різні жанри – мелодраму і філософську притчу, комедію і трагедію та навіть кіношні містику і жахи, захоплює яскравістю та динамічністю дійства, тож матиме попит у глядачів.

Літнім людям не можна так сильно любити...

«Леді в лавандовому» за твором Вільяма Джона Локка в Полтавському академічному обласному театрі ляльок

Дмитро Єрмолович-Дащинський

Валентина Щокіна у виставі «Леді в лавандовому» за твором Вільяма Джона Локка. Режисер Ніко Лапунов. Полтавський театр ляльок.

Рідкісна в репертуарі вечірня вистава стала виразним прикладом режисерського театру Ніко Лапунова, який також виступив автором п'єси, візуального та музичного вирішень, і навіть камеї з гілочками лаванди – вишукані деталі костюмів героїнь, – вишиті руками режисера. Інтер'єрні ляльки в стилі «хенд мейд» в руках акторок гранично умовні, за незначними винятками виконавці грають живим планом. Вистава, цього року представлена в програмі Всеукраїнського театрального фестивалю-премії «ГРА», поєднує риси предметного і візуально-образного театру, вільно вкладаючись в концепцію «театру анімації», тобто «одухотворення» (термін театрознавця Євгена Русаброва). Захоплюють глядача художнє існування, спосіб мислення і духовний пошук артистів.

Самотні сестри Дженет і Урсула живуть у британській глушині в батьківському домі. Морською хвилею на берег викидає юного Андреа – скрипалю-віртуоза, який втік з Польщі від єврейських погромів. Літні дами дають йому притулок і дбайливо виходжують. Схожість лавандових суконь сестер і відповідних ляльок підказує, що вони – близнючки. Ідеально синхронізовані предметний і живий плани, вибудована чітка гра з масштабами: коли сестри заглядають у віконця вікторіанського лялькового будин-

ку, схожого на урочистий український вертеп, немов у кімнату прикутого до ліжка юнака, глядацька увага переводиться на центральну сценічну конструкцію у вигляді фрагмента будинку і на Сергія Мамона, що виконує роль Андреа.

Валентина Щокіна в ролі Урсули зворушлива, виразна і часом інфантильна. Коли героїня приймає своє почуття до Андреа, вона розкривається як сильна особистість. Акторка наповнює роль чудовим мімічним і жестово-пластичним малюнком – як цікаво спостерігати за грою її граційних рук! Сергій Мамон розмовляє польською та німецькою мовами і точно імітує гру на скрипці. Досить яскрава зовнішність і харизматична мужність артиста поєднуються з уважним і одухотвореним поглядом, неодмінно спрямованим в глибину залу для глядачів. Саме ці риси роблять правдоподібною історію про раптовий спалах любові Урсули до юнака – пристрасної і чуттєвої, на відміну від материнського почуття Дженет, відкрито конкуруючої за увагу Андреа.

Дженет у виконанні Марфи Буторіної – стала і витримана, що надає зовсім нові барви мистецькій природі артистки. Вона грає втомлену жінку, розчаровану в романтичному сприйнятті світу і обтяжену лідерством в домі. В Аллі Вітрюк – інша, самостійна інтерпретація ролі. В її виконанні Дженет відрізняється як строгістю, так і емпатією, незважаючи на те, що в її стосунках з сестрою є і скепсис, і знецінення. Героїня іноді недбала, вона махнула рукою на свою зовнішність. Замінивши сестрі матір, Дженет сильна і переконлива в пронизливій сцені, де вона заспокоює Урсулу, яка відчайдушно зізнається: «Літнім людям не можна так сильно любити!»

Диктор українського радіо «Лтава» Олена Никифоренко озвучила жіночий голос по радіо – знак епохи, який можна зустріти, наприклад, і в драмі Карела Чапека «Мати». Коли сестри Урсула і Дженет, збираючись на концерт Андреа, надягають блискучі об'ємні плащі, вони стають особливо прекрасними в своїй невлаштованості, бездомності, немов булгаковська Маргарита або кіногероїні Тарковського. Паралельно драматургічній сюжетній лінії, на сцені вони вже серед руїн батьківського дому, а крізь гру Андреа пробиваються вибухи і спалахи швидкої руйнівної війни.

Фінал повторює увертюру (треба визнати, що це несучасний прийом), що надає розповіді універсальність і циклічність: дівчатка-ляльки Урсула і Дженет розгойдуються на гойдалках і обганяють одна одну на велосипедах. Луною звучать записані голоси актрис, немов з далекого дитинства, з глибин розмитого пам'яті. Вистава відкриває просту істину: люди ніколи не плачуть через земне і матеріальне, тільки через ірраціональне, неможливе, недосяжне. Заворожуюча історія, що піднялася над часом і простором, доводить, що несподівана любов, повна співчуття, жертвності і надії, може бути сильнішою навіть за дві світові війни.

Білорусь – Польща

Кіноепос за Френком Гербертом

Анастасія Канівець

Кадр з фільму «Дюна: Частина перша».

«Дюна: Частина перша»

Сценаристи: Ерік Рот, Дені Вільньов, Джон Спейтс

Режисер Дені Вільньов

Оператор Грег Фрейзер

У ролях: Тімоті Шаламе, Ребекка Фергюсон, Хав'єр Бардем, Стеллан Скарсгард, Оскар Айзек, Зендея, Джейсон Момоа США, Великобританія, Канада, Угорщина, 2021.

«Дюна» Френка Герберта – культовий фантастичний роман 1965 року, що поєднав міфологію й модерні страхи перед наступом технологій, антиколоніалізм й осторогу перед радикальними національними та релігійними течіями колонізованих народів, «роль особи в історії» й те, як доля цієї особи історією ж і визначається.

«Дюну» екранізували двічі (хоча спроб було більше): у 1984 році вийшла картина Девіда Лінча, яка провалилася в прокаті, й міні-серіал 2000 року, який ставив за мету передусім передати сюжет. Тим часом, масштабна епопея про спадкоємця знищеного правлячого дому, що став месією для загубленого в пісках планети-колонії народу й вивів його до вершин космічної імперії, просилася на великий екран. Тож на нову кіноверсію чекали.

«Дюна» Дені Вільньова підкреслено масштабна. Автори відмовилися від ідеї розмістити всю історію в одному екранному творі і розбили його на частини. Перша, про яку говоримо, присвячена падінню вельможного дому Атрідів та входження юного Пола Атріда і його матері до нової спільноти – фременів з піщаної планети Аракіс (Дюна).

Чималим викликом для постановника мав стати багатий